



Justitiedepartementet
Enheten för allmän ordning och säkerhet
103 33 Stockholm

Delbetänkandet Skärpta straff för vapenbrott (SOU 2014:7)

Sammanfattning

Tullverket är positivt till förslaget i delbetänkandet att skärpa synen på de grova vapenbrotten och att införa ett synnerligen grovt brott.

Det krävs en skärpning av vapenlagstiftningen för att påföljder för vapenbrott ska vara avskräckande. I samhället florerar mer och mer illegala vapen och skjutningar sker med allt högre frekvens där allmänhetens säkerhet sätts på spel.

Tullverket vill lämna kommentarer om brandfarliga och explosiva varor samt rekvisit för föreslaget om ett synnerligen grovt vapenbrott. Dessutom vill vi föreslå införandet av ett nytt grovt smugglingsbrott ekvivalent med utredningens förslag om ett nytt grovt vapenbrott.

Skärpningar för vapenbrott bör få genomslag för smuggling av vapen

De föreslagna skärpningarna av påföljder för vapenbrott och grovt vapenbrott i vapenlagen (1996:67) ger en större ekvivalens i jämförelse med straffen för smugglingsbrott, 3 och 5 §§ i lagen (2000:1225) om straff för smuggling (smugglingslagen). I smugglingslagen ger *smugglingsbrottet* i 3 § böter eller fängelse i högst två år, medan *grovt smugglingsbrott* enligt 5 § ger lägst sex månader fängelse upp till högst sex år. Detta att jämföra med straffsatserna i förslaget som för *ringa vapenbrott* ger böter eller fängelse i högst sex månader, *vapenbrott* ger fängelse i högst två år, *grovt vapenbrott* ger lägst ett och högst fyra års fängelse, samt en ny benämning, *synnerligen grovt vapenbrott* som ger lägst tre års och högst sex års fängelse.

En viss skillnad avseende påföljd kan ses när det gäller oaktsamhetsbrottet. I förslaget ligger påföljden för *oaktsamhet* på böter eller fängelse i upp till sex månader. Motsvarande i smugglingslagen finns i 7 § där *grov oaktsamhet* ger böter eller fängelse i högst två år.

För att ekvivalens ska gälla fullt ut mellan det synnerligt grova vapenbrottet och det grova smugglingsbrottet av vapen bör även påföljden för grovt smugglingsbrott beaktas. Detta kan göras genom att grovt smugglingsbrott av vapen får en egen paragraf i smugglingslagen. Påföljden för det grova smugglingsbrottet av vapen bör sättas till minst två års fängelse upp till sex års fängelse.

Till saken ska nämnas att det tidigare har gjorts justeringar på grund av att kunna uppnå ekvivalens mellan olika brottspåföljder, t.ex. när det grova dopningsbrottet uppgraderades i påföljd från fyra års fängelse till sex års fängelse för att påföljden skulle vara likställd det grova smugglingsbrottet.

Tullverket lämnar följande förslag till ny paragraf i smugglingslagen.

Ur 5 § smugglingslagen

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

5 §

Om ett brott som avses i 3 § är att anse som grovt, döms för *grov smuggling* till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt skall det särskilt beaktas om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning, om gärningen med hänsyn till omständigheterna kring införseln, utförseln eller förfogandet varit av särskilt farlig art eller om gärningen annars inneburit en allvarlig kränkning av ett betydande samhällsintresse.

5 a §

*Om ett brott som avses i 5 § avser vapen i stor mängd döms för **grov vapensmuggling** till fängelse, lägst två år och högst sex år.*

Brandfarliga och explosiva varor

I betänkandet nämns i avsnitt 2.4 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som omfattar t.ex. handgranater vilka förekommer i kriminella kretsar. Enligt utredningen kan det finnas anledning att även se över denna lagstiftning.

Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor gäller överföring och import av brandfarliga och explosiva varor. Definitionen för överföring finns i 5 § 2 och definitionen för import finns i 5 § 3. Den som enligt 16 § överför eller importerar explosiva varor ska ha tillstånd till det. Med stöd av 18 § prövar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) frågor om tillstånd till explosiva varor som avser överföring och import.

Brandfarliga och explosiva varor omfattas inte av 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (inregränslagen). För att Tullverket ska få ingripa mot införsel från annat EU-land krävs att den aktuella varan finns uppräknad i 3 § inregränslagen. Anmälningssplikten för varor som omfattas av villkor eller förbud finns i 4 § samma lag. Kontrollmöjligheten för de varor som omfattas av anmälningssplikten enligt 4 § finns i 7 § inregränslagen.

Eftersom brandfarliga och explosiva varor inte räknas upp i inregränslagen saknar Tullverket befogenhet att ingripa om det inte finns tillstånd till överföring från ett annat EU-land. Att brandfarliga och explosiva varor inte anges i inregränslagen innebär dessutom att den olovliga införseln inte kan lagföras som smuggling eftersom brandfarliga och explosiva varor inte omfattas av 4 § inregränslagen. Som en följd av detta saknas det även möjlighet att beslagta och förverka brandfarliga och explosiva varor som förs in i strid mot tillstånd.

Med stöd av 30 § lagen om brandfarliga och explosiva varor smugglingslagen bli tillämplig. Smugglingslagen gäller endast för olovlig import från tredje land och inte för olovlig överföring från ett annat EU-land. Den som av oaktsamhet bryter mot 16 § första stycket döms enligt 29 § till böter, dvs i det här fallet gäller det den som utan tillstånd överför brandfarliga och explosiva varor från annat EU-land.

Förslaget om ett nytt grovt vapenbrott

De föreslagna kvalifikationsgrunderna för *grovt vapenbrott* är mer tillfredsställande än de som gäller i dag. I de nya kvalifikationsgrunderna anges exempelvis *vapnet har varit redo att användas, innehaft vapnet på allmän plats och innehaft, överlåtelsen eller utlåningen har avsett flera vapen.*

Kvalifikationsgrunden för den nya beteckningen *synnerligen grovt vapenbrott* att det särskilt ska *beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen*, är enligt Tullverkets mening vag för ett så allvarligt brott. Vi anser att det kan vara rimligt att beakta även andra förstärkande rekvisit för att bedöma om brottet är synnerligen grovt. Exempelvis att det finns en synnerlig överhängande fara att de medförda vapnen skulle kunna komma till användning på allmän plats och att det föreligger en stor risk att tredje person kan blir drabbad.

En skärpning av påföljderna ger också en möjlighet till att använda hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation. Enligt förslaget till nya påföljder för vapenbrott kan det bara bli aktuellt med hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation vid misstanke om brott varpå minst två års fängelse följer. Detta kommer att innebära att vid sådana tillfällen som polisen vill ha en hemlig avlyssning krävs misstanke om synnerligt grovt vapenbrott.

Obligatorisk häktning blir också aktuellt om det finns minst två års fängelse i straffskalan, vilket det gör för det synnerliga grova vapenbrottet.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit tf generaltulldirektören Per Nilsson (beslutande), sakkunnige Jonas Karlsson och verksjuristen Karin Engstrand (föredragande).

TULLVERKET

Per Nilsson

Karin Engstrand

Kopia till:

Finansdepartementet, SKA

VLS

KOM

BB